

den verbonds was) te nieten gheleden soude zijn. Alsoo seggen wy dat de Roomsche Kerk door den Doop Gods noch kinderen baert, maar dat sy daer naer de selue door haer afgodryc voor den Duyvel opvoedt ende ophoudt, euen ghelyck Ezechiel segt dat Jerusalem ende Sarnatim Gode kinderen baerden, ghelyck en oerspeelder haeren man kinderen baert tot dat het afscheyt gemaect sy, maar dat sy daer naer de selue kinderen den Moloch, dat is te seggen, den valschen goden offerden.

Ten tweeden seggen wy met Augustino dat het niet den Ketter en is die doopt als het Doopsel in zijn gheheel gebleuen is, maar Christus door de hand des Ketters, waer in wij volgen het gebruik der eerste Kercke, ende het besluit van het eerste Concilium van Nicen. Dat men de ghene die van Ketters ghebeurt haddon gheueet, als wy haere ketterij verseecken, niet en soude herdoopen, wisteghen de ghene die by de Sarnatenen ghebeurt waren, welke de wesentlike woorden des doops niet en gebruikten, ende dese en heeft men nochtans niet euyghelick herdoopt, midsgaders dat sy sonder de voorsyde woorden niet en konden ghebeurt gheueet hebben. Nu wy hebben door de ghene Gods in den naeme Christi, ende niet in den naeme van den Antechrist ofte van zijn afgoden ghebeurt gheueet.

Ten derten het Doopsel brengt ons van onse kintschap af in het luyt Gods, maar het en is niet gheuech in zijn luyt ontfanghen te zijne ten sy dat wy hem naer zijn gheboeden dienen. Want alsdan berooven wy ons seluen van de weldaet die wy door den Doop ontanghen hebben: den welken (ghelyck S. Augustinus secht) ons alsdan tot meerder verdommenisse keert. Derhaluen is ons den Doop als een recht des borgerschaps in een ghemeynte, waer door wy verbonden zijn ons als goede borgers te draghen, ende oock worden wy daer mede van enkel vyanden, verraders ende dootghaghen, soo wy den tyran (die den seluen Doop soeckt te oerweldighen) dienen, ende teghen de welken der selue de wapen draghen. Want al ist by aldien, dat wy onder de tyrannie ghebooren zijn, soo zijn wy nochtans gheboeren ten behoede der ghemeynte, ende in het register der borgers gescreuen, ende niet in de rolle der slaven des tyrans, al waert schoon dat de tyran selue ofte zijn dienaers het register daer van hielden. Nu wy weten dat een borgere, die onder de tyrannie gheboeren is, ende den tyran gediend heeft, ende daer naer zijn schult bekennende, hem seluen met de verlossers der ghemeyner vryheit voeght, gheen nieuwe brieuen van borgerschap van doene en heeft, hoe wel hy door zijn voorgaende werken hem seluen onweerdich daer van gemaect heeft. Alsoo seggen wy oock dat de ghene die onder het Pseudom gheboonden zijn, die den Antechrist toeghestaen, zijne rottelijc aenghanghen hebben, ende alle ander Ketters die tegen Christus gheuoeten hebben, gheueen teghen Doop en behoeden als sy wederom tot hun schuldighen plicht keeren: Want al waert by aldien dat sy Christus verloochent haddén, daerom en is Christus zijn recht niet afgegaen dat hy on heeft. Ende soo verre is het dat hun Doopsel gtgawischt sy, dat sy in stede daer sy sonder den Doop maar enkel vyanden en soudon gheueet hebben, verraders gheworden zijn, ende rebellen teghen zijne Majesteyt. Ende daerom en hebben sy, maer ghebreck een wissinghe van haere misdact, ende niet een vernieuwinghe van haeren Doop.

Ten vierden, houden sy ons voren datter gheueen Doop en is dan in de Kercke: ende dat wy ons van hen scheydende, oock van de Kercke scheyden. Het is waer daer en is gheueen Doop buyten de Kercke, ende wy en loochenen oock niet dat de Roomsche Kercke ene Kercke sy, want sels als wy houden dat den Antechrist daerin regneert soo houden wy dien volghende dattet ene Kercke is, midsgaders dat hy nergens en can sitten dan in de Kercke. Maer het is een ander saecke hem van de Roomsche Kercke te scheyden, ende ene ander saecke hem van de ghemeynschap der alghemeyner Kercke te ontrecken, ghelykerwijs wy hier bouen verlaet hebben. Ten anderen wy en scheyden ons vanden tempel niet, maer van de afgodryc die in den tempel gheueert, noch van de ghemeyntie niet maer van de tyrannie die de selue onderdruct, noch van de stadt niet, maer van de peste die de selue verghift, noch van de ghemeynschap des volcks, dwelk wy alle voerspoet ende gheluck toe wenschen, maer van de conspiratie des Antechrists ende zijner suppositen. Soo dat wy haeren Doop niet en verseecken, maer den seluen beuestighen. Wy zijn door den seluen verbonden Gode te dienen, ende den Duuel te verseecken, ende wy soeken hem volghende dien naer zijn woort te dienen, ende de afgoden te verseecken. Wy zijn door die brieuen des borgerschaps verbonden de oude wettén der Christelicker ghemeynte, die welke de Kercke is, te onderhouden, ende volgende de selue houden wy haer de wet Godes haeres enighen wettuhouders wederom voren, ende beueeren de Kercke te verlossen van alle die nieuwe instellingen, waermede den Antechrist de consciencien beswaert heeft. Wy hebben door den Doop Christi eedt gheueen, ende de Paus wilt ons van Christus dienst tot zijn afgoden, ende tot hem seluen aftracken. Soo dat wy nu Christo dienen teghen den Antechrist, ende de Kercke teghen zijn conspiratie; want het is te hier oorsaecke dat wy door de ghene Gods in de Kercke ghebeurt zijn gheueet, hoe heer dat de selue ghetyranniseert ende verdruct gheweet sy.

Maer (seggen sy) de dienaers des ghenes die ghy seght Antechrist te wesen hebben u ghebeurt. Sy hebben u water op mijn hooft ghepourmen, maer Christus alleene heeft u ghebeurt. Den tyran ofte zijn dienaers die hy tegen behelpe int ampt gheset heeft, hebben u moghen de handt op doen lichten ende eedt doen doen. Maer sy hebben u voor de ghemeyntie doen doen, ende niet voor den tyran, in den naeme Christi ende niet in den naeme des Antechrists. De vorme des edts is gheheel gebleuen, al ist by aldien dat den staet verandert is. Derhaluen om t'inhouden van mijnen eedt te volgen sal ick in den legher der waerachtige borgers vertracken; ick sal de suuer Kercke soecken ter plaatsen daer sy vertracken is, ende sal de ghemeynschap des Antechrists verseecken, die onder het drcsel van mijnen eedt, mijnen eedt doet breken.

RUTERS.

Uit de Pers.

Omtrent het belangrik vraagstuk der financiële scheiding tusschen Kerk en Staat leest men in *De Hervorming* dit:

»De Liberale Unie — haar bestuur althans — gaf een programma, waarin alle groote vragen gesteld worden, en de richting aangegeuen, waer de liberale partij hare oplossing heeft te zoeken. Alle groote vragen — op twee na: die welke Art. 194 en Art. 168 van de oude grondwet in herinnering brengen.

Doch de onderwys kwestie is thans niet aan de orde, meent gij? Ellieve, hoe kunt gij zonder haar van *ter-plaats* reppen?

Niemand weet een oplossing in zake Art. 168?

Maer schrijven mannen als Prof. Buys en Mr. De Beaufort dan dingen neer, die onmogelijk te verwezenlijken zijn? Het weekblad *De Amsterdammer* schreef, smit ons, onlangs naar waarheid, alders staatsum-dige partij moet een antwoord geven op de volgende vraag: Kan de staet het lijdelijk aanzien, dat de clericalen in de Ned. Herv. Kerk eerst de dolerendste de kerkt uitzetten en hen van hun aandeel berooven, daarna met de modernen hetzelfde doen, om eindelijk onderling onenig te worden en elkaar uit te drijven en te berooven? Kan de staet dulden, dat de gelden, bestemd om in de godsdienstige behoefte van allen te voorzien, aan de bestemming worden ontrokken, om slechts een bave van enkeleyn gebruikt te worden?

Dit lijdelijk aan te zien is, in naam der leuze: Scheiding van Kerk en Staat, maar in het afgetrokken gehuldigd, juist het tegenovergestelde te doen, van wat zij in werkelijkheid te beteckenen heeft.

Behoort de liberale partij te doen, als gaat haar deze dingen niet aan of als wilt zij er geen weg modelven maar een organieke wet, die deze materie regelt?

Ligt het op haar weg in dezen de mannen van de *Stemmen voor Waarheid en Vred* en het *Wageningche Weekblad* of den *Wagening*, zooda dit blad thans, tweemaal 's wecks verschijnende, heet, tegenover te komen?

Of zou deze politieke simelheid kunnen blijken, die echte politieke wijsheid te hebben bedrogen?

Wie geeft een antwoord op de vraag: Wat zal het zijn binnen ons landpalen, in dit opzicht en in menige ander?

Ook deze stem mag gehoord. De kern van de »kerkelijken» is eenvoudigh. Houden ze de teugels van Art. 168 (171) te streng vast, dan blijven ze nog een tijdlang meester van het terrein, maar eindigen met alles, zonder eenige vergoeding, te verliezen. Daarentegen, doen ze water in hun wijn, en werken zijzelven tot regeling mede, er het te laat is, dan blijft hun de kans geboeden, om te scheiden met beneficium van een goed deel van den inventaris.

Onlangs schreeven we in een noot onder onze *Oudejaarsbeschouwing* over het pas optredende van zon, maan en starren, als tijdmeters, op den vierden dag, dit:

»Wie hierop smit, rekent buiten den Schepper. Of is niet de herderbeeld van den tijd en zijn indeeling van dagen, in het verzeeklijken van dit denkbeeld door een wisseling van licht en geen licht, welke die God? En indien dit zoo is, is God de Heere dan niet precies even machtig, om zoolang er nog geen zon of maan schijnt, op even getreden tijd nu eens een lichtglans in het paradijs te doen schitteren en straks dien lichtglans uren lang weg te houden? En als de Heere nu, na dit dilemma gedaan te hebben, zoudt de behulp van een zon, daarna beuuld, dit komen opgaan van het licht aan de zon te verbinden, wat geschiedt dan anders, dan dat Hij eerst rechtredend en zonder een zon te gebruiken, precies datzelfde doet, waer Hij van den derten dag af goed vriedt de zon voor te bezigen? Stel, God de Heere doofde morgen de zon uit, zou Hij daarom onmachtig wesen, even geredeld het nu eens licht, en dan eens donker om ons te laten zien? Of kan God, met heel licht aan de zon scheppe, maar geen licht roeder zon? Ellieve, waar heeft de zon dan haar licht vandan?

Hierop nu antwoordt de redactie van *De Hervorming* dit:

Dr. Kuyper wil blijkbaar betoogen, dat de Schepper dit immers voor heeft boven den Heer Maju, dat Hij niet als deze gebonden is aan een toestel, waermeer Hij een lichtglans wil doen schitteren.

Overigens zijn vragen als zij hier doet, aan te vatten in deze eene: Waarom zou God geen dag en nacht kunnen maken, zonder dat Hij dag en nacht maakt?

In waarom zou God niet alle mogelijke en onmogelijke dingen kunnen doen, die in het scholastieke brein van den eersten den besten aan Droogtoppel verwaant letterknecht zouden kunnen opkomen?

Wel, waarom niet?

Indien het ons maar vergund is, er ons in te verheugen, dat wij Genesis I kunnen lezen, zonder op berwaren te »stunten», tot wier wreguuring Dr. Kuyper zich gedoemd ziet zijne krachten in te spannen, en zonder dat wij in verzeeking kunnen dergelijke even onberedelijke als kinderachtige »waaroms» te stellen.

Zij het ons vergund op te merken, dat dit bescheid geen hout smijdt.

Althans noch onze vaderen, noch de *Hervorm*redacteurs hebben zich ooit de absurde vrijheid veroorloofd, om elk struikelblok uit den weg te ruimen door een vaag beroep op de almachtigheid Godes.

Wat *De Hervorming* ons toedicht, als schreeven we aan de almacht Gods toe, om alle mogelijke en onmogelijke dingen te doen, is haar verzeinsel, niet ons zeggen. En zoo de luchihtige opmerker waant, dat dit scholastieke zon zijn, dan zij hem aangeraden Voetius' *Selectae disputationes* eens in te zien, die hem toonen zullen, hoe juist Voetius, de scholastiek, het sterkst tegen dit dwaas almachtighedsbegrip gestreden heeft.

Hij gelieve voorts op te merken, dat wij in onze onderstelling niet één enkele zaak uit de Almachtigheid Godes hebben afgeleid, dan na deze bij analyse als feit te hebben aangegeuen. Er zijn hier drie dingen: 1: het denkbeeld van tijd; 2 de indeeling van den tijd in dagen; en 3: de vervezenlijking van dit denkbeeld door het nu eens doen glansen en dan weer ternemen van licht; en alle deze drie lijken in God mogelijk. En de eenige vraag waarop het nu aankomt is, of de Heere dit effect alleen door de zon kon bereiken, of oock zonder de zon.

Voorts merke de redactie van *De Hervorming* op, dat Mozes in zijn scheppingsverhaal het juist nam, gelijk wij het nemen.

Immers, hij schrijft driemaal van een dag die kwam en ging door wisseling van licht en duisternis, eer hij aan de zon toekwam.

Onze voorstelling is dus niet in het verhaal ingelascht, maar er klaar en duideljk uit genomen.

Lust het haar derhalve, Gen. 1: 5 tot te lezen, dat ze iets anders leest dan de schrijver bedoelde, het zij 200; maar tot exgetisch en wetenschappelijk lezen van een verhaal, ze zal het ons voetstoots toestemmen, komte ze zoudende niet.

KUYPER.

Officieele Berichten uit de Ned. Geref. Kerken.

Diaconaal convent.

Het diaconaal convent zal, zoo de Heere wil, gehouden worden op Donderdagavond 2 en Vrijdag 3 Februari 1888, te Utrecht, in het »Gebouw voor kunstén en wetenschappen».

Woensdag 1 Februari tezoven, des avonds te half acht uur, GODSDIENSTVEREENING in de Oosterkerk. (Ds. Klaarhamer, pred. te Middeldburg.)

Donderdagavond te zes uur in het »Gebouw voor kunstén en wetenschappen»; OPENING VAN HET DIACONAAL CONGRES.

Onderwerp van behandeling: De bedienende personen.

Vrijdagmorgen te 10 uur: Voortzetting van het congres.

Onderwerpen: De bediening, en De bedienende personen.

Vrijdagavond te half acht uur: GODSDIENSTVEREENING in de Oosterkerk. (Ds. N. A. de Gaay Fortman, pred. te Amsterdam.)

Het convent zal toegankelijk zijn voor Bedienaren des Woords, Ouderlingen en Diakenen van Gereformeerde Kerken, daartoe door hunne kerkeraden afgevaardigd.

W. VAN DEN BERGH, te Voorhuizen.
N. A. DE GAAY FORTMAN, te Amsterdam.
H. HOEKSTRA, te Utrecht.

AXEL. Den 19den December l.l. werd in eene kerkeradsvérgadering onder praesidium van den oudsten ouderling voor de geheele Hervormde gemeente te Axel aan de Kerkerde, ingevoerd het Koninklijk Besluit van 1816, alle kerk en geldigheid ontnomen, en diensvolgens alle daarop gegronde bepalingen en besluiten voor vervallen verklaard. Uit de handelwijze van het klassikaal bestuur van Wijk-bij-Duurstede tegenover den heer Ds. F. W. J. Wolf, laatst predikant te Odiijk en thans predikant dezer gemeente, was wederom ten duidelijckste gebleken, hoezeer door de besturen niet meer gevraagd wordt naar wat Gods Heilig Woord gebiedt, en hoe zelfs de reglementen, waarop zij zich steeds beroepen, met de meeste willekeur worden uitgelegd en misbruikt. Veler oogen gingen aldus open voor het ongoddelijke in een dergelijke organisatie. De kerkerad besloot dan ook, zich wederom onder de nummer afgeschafte Dordtsche kerkerordening te stellen, de Formulieren van Eenigheid als akkoord van kerkelijke gemeenschap aan te nemen, en in correspondentie te treden met de andere kerken. Ds. Wolf, die in deze vacante gemeente reeds enkele weken het Woord bediende in de Christelijke school, welke door heeren bestuurders bereidvaardig ten dienste van den kerkerad was gesteld, werd door den consulat, Ds. Klaarhamer, den 28sten Dec. l.l. naar aanleiding van Joh. 2: 17 bevestigd en deed Zondag d. a. v. zijn intrede. Onder den zegen des Heeren gaat in deze kerk het aangevangen werk der reformatie boven verwachting gelukkig voort.

Aan de kerkeraden der Ned. Geref. Kerken (doeleuende)

De kerkerad der Ned. Geref. kerk (doeleuende) te Engwierum, krachtens het ambtelijk geloofvoren onder medewerking der gemaakurde kerk van Anjum gekozen en openlijk in het ambt bevestigd op Maandag 2 Januari 1888, bericht u langs dezen weg, dat ook voor zijne kerk de synodale organisatie van 1816/17 is terzijdegezet en aangevaard de kerkenorde van Dordrecht van 1619. Erkennende de drie formulieren van eenigheid als akkoord van kerkelijke gemeenschap, wenscht hij ook met de overige Gereformeerde kerken in correspondentie te treden; hij bidt dezen den zegen des Heeren toe en heidt den broederen bij dezen de broederhand.

Namen des kerkerad, F. T. POSTMA, Ouderling. J. LANGHOUT, Consulat. Engwierum, 5 Januari 1888.

Gereformeerde Gezindheid.

Doleerende Kerken.
BIBELOPEN: Vlaardingen A. van Schelven, reizend predikant. — Delft, W. van den Bergh te Voorhuizen. — Sneek, L. Wagenaar te Heeg.
BESANKE: Meppel, J. C. Sikkel te Hilard.
Christelijke Gereformeerde Kerk.
BIBELOPEN: Sliekerde, A. Voogdt te Zalk en Veekaten (cl. Zwolle). — Doespolder, D. van Brummen te Dordrecht. — Heusden, H. W. J. van Baalen, emer. pred. te Amersfoort. — Jacobapolder, J. Verharen te Kampenland — Oranje (Noord-Amerika), J. ten Groetenhuis te Hellevoetsluis. — Zandweer, H. J. Bouwers te Drachten-Comragne (Fr.).
BESANKE: Noordwijk, P. J. Baay te 's-Gravenzande. — Banzri, M. van Minnen te Utrecht.

Synodale Genootschapskerk.
VOPAL: Nieuwe-Pekela (vac.-Nijmeier), F. Zoete te Hillevoet, Joh. Van't Ende te Oostermeer te Haren, E. Jansen te Heemse en W. Meijeringh te Boven-Pekela.
DRIETAL: Amsterdam, F. H. I. Gruddeimer te Delft, J. van Noord te Werklamen en A. H. Roose te Woensdijk.

TWETAL: Leeuwarden (vac. G. J. de Hoest), A. Kan te Velp, H. G. Klein te Hooge-Zwaluwe, J. J. van Noord te Werklamen, J. Quast Hem. te Nijbroek, A. J. ter Haar Romeijn te Dedenswaard en P. J. Romijn te Zierikzee.

BESANKE TOEGANGIG VAN BESOEK: Scherpenisse, J. Willems te 's-Heerenhoek.
BIBELOPEN: Donschem, tot tweeden predikant bij de Ned. Zendingsgemeente, F. Kampstra te Langeweer (cl. Dokkum). — Harmelen, J. Vermeer te Zwolle. — Zuilen (cl. Amersfoort) en Ouderkerk aan den IJsel, E. A. Laronder te Oldebroek (Geld.). — Gouda, J. D. van Arkel te Bloemendaal. — Benhuizen (cl. Leiden), G. J. van Arkel, cand. te Utrecht. — Loenen (bij Dieren), J. M. S. Baljon te Nederliden. — Savenisse, G. J. Arink te Oostermeer en Eestrum. — Nijehaske, E. Weider te Wilsom (Overijssel). — Krewet (cl. Appingadam), E. van Kleffens te Siddeburen (cl. Appingadam). — Acquoy, A. E. L. W. Römer te Buurmalsen. — Loon op Zand, J. W. H. Kalkman te Monster. — Marlon, G. Nijhuis te Berlikum (Friesland).

AANGENOMEN: De Lier (cl. 's-Gravenhage), J. M. Comandé te Nisse (cl. Groot). — Enschede, W. van Dam te Grootbroek. — Redden, Z. H. F. A. Faure te Woudenberg. — Harderwijk, J. Gouper te Gendringen.
BESANKE: Karwijk aan Zee, E. A. Laronder te Oldebroek. — Nieuwerkerk aan den IJsel, P. Segbroer te Nieuwe-Lesherland. — Den Helder, J. A. Prins te Dokkum. — Middeldburg, C. B. Oorthuis te Karwijk aan Zee. — Langeren, W. De Lange te Bruchem o.a. — Tolon, J. A. van Boven te Oost- en West-Souburg. — Kouland, J. M. Sneehage te Haarlem. — Vian (cl. Zalt-Bommel), J. C. Prins te Werkhoven. — Hollandscheveld (Drenth), J. W. H. Kalkman te Monster. — Eemnes-Buinen, F. Kijftenbelt te Hoevelaken. — Waverveen, C. J. van Arkel, cand. te Utrecht. — Kouland, J. M. Sneehage te Haarlem. — Schiedam, C. L. Laan te Goes. — Mangum o.a. — Tolen, J. A. van Boven te Oost- en West-Souburg. — Houder te Grevencen. — Boeck op Langendijk en Zuid-Beilanden, P. Bongers te Amstede o.a. — Elburg, G. J. Klomp te 's-Graveland. — Oud-Abbas, E. A. Laronder te Oosterwolde (Geld.).

Advertentien.

Vrije Universiteit.

»Het is den menschen gezet, eenmaal te sterven.» En wanneer die ure zal zijn aangebroken voor iemand onzer, is ook voor hem of voor haar de mogelijkheid voorbij, om den Heere hier op aarde te dienen en zelf mede te arbeiden aan de komst van zijn Rijk: want »wie zal den Heere loven in het graf?» Deze gedachte moet een iegelijk onzer tot meerderen ijver aanspooren, vooral wanneer men de jaren ziet heenspoeden; doch ook moet de gedachte

aan de ure des doods de vraag doen opkomen in de ziel: »Kan ik niet ook na mijn dood op indirecte wijze toch nog iets doen voor de uitbreiding van het Koninkrijk Gods?» — In vroegere tijden werden groote kapitalen vaak nagelaten, waardoor de Godshuizen zijn ontstaan, die nog zeer velen oudwén van dagen, weduwen en weezen een welkome schuilplaats aanbieden. Hoevelen zijn er nog in onze dagen, die, al zijn het dan niet altijd groote sommen, dan toch nog heel wat in hun uiterste wilsbeschikking zouden kunnen toevoelen aan de Vrije Universiteit, opdat uit de renten daarvan een leerstoel in eene of andere faculteit van wetenschap geheel of ten deele worde bekostigd! Ik weet wel, dat het een delicaat punt is, dat ik hier aantroef, en het misschien wat vreemd zinkt te vragen: »Gedenkt onzer stichting ook, indien zij beschikkingen gaat treffen omtrent uw aardsche goed na uw heengaan van deze aarde» — maar aan den anderen kant is het toch een zeer natuurlijke zaak, daar toch voor ieder onzer de doodreue moet aanbreken, en, gelijk er ook geschreven staat, dat »daarna het oordeel komt!», waarbij het voltrekt niet onverschillig zijn zal, hoe wij met ons aardsche goed zullen gewoekerd hebben tot eer van onzen Koning.

Zij het mij vergund, hierbij in herinnering te brengen, dat de officiele titel onzer vereeniging waarop rechtspersoonlijkheid is verleend, is: »De Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag, gevestigd te Amsterdam».

In dank ontvangende: Voor de Vereeniging: Aau Contributien: door den heer R. de Ruitert te Hartlingen f 96.50; door den heer J. Velders te Baarnbrugge f 97.50; door den heer D. L. Tromp te Woudsend f 54.50; door den heer H. G. Rierink te Emmesbuitén f 30; door Sr. baron van Heemstra te Sassenheim f 80.50; door het lokaal Comité te Haarlem f 5; door den heer H. K. Okma te Jutrijp f 15; door Ds. J. A. Ploos van Amstel te Reitsum f 86.50; door den heer Th. van den Brink te Oosterbeek f 30.50; door den heer L. Onvleete IJlst. (1ste storting) f 200; door den heer J. W. van Beem te Albega f 122; door den heer H. Bijkerk Rz. te Steenwijk f 450; door den heer G. J. van Goort te Kampen f 9. Aau collectien: door den heer W. Hovy, van de Ned. Ger. Kerk te Beverwijk f 11; door den heer J. L. Jaspers, feestcollecte van de Ger. Vereeniging te Hilversum f 28.40; door Ds. J. A. Ploos van Amstel te Reitsum f 18; door den heer J. Velders te Baarnbrugge f 12; van den kerkerad te Baarn f 21.10. Aau schenkingen: door den heer J. Velders van C. v. w. f 250; door Ds. J. A. Ploos van Amstel, gevonden in de collectie f 5; van Mej. Wed. G. v. W. f 10, samen f 15; door den heer E. Bouwmeester, te Rijssen, van de Zondagschool f 2; door den heer W. Hovy, van den heer J. W. V. f 60; door den heer R. de R. te Hartlingen f 150; door den heer W. Hovy, van Jhr. E. v. S. f 100; door Dr. F. L. Rutgers van Mej. G. te Vlissingen f 5; door den heer F. van den Brink te Renkum, van de fam. Van d. K. f 5, van S. f. v. C. f 2.50, van Van d. P. f 2, van S. f. v. H. f 1, van Van d. B. f 1, samen f 12.50; gecollecteerd in de Vereeniging N. R. f 250 en f 250; samen f 5.

Voor de Medische Faculteit: Door den heer A. M. de Blauw Jr. te 's-Hage f 250; gecollecteerd in Frascati f 247.

Voor het Hospitium: Door Ds. B. van Schelven f 250; door Mevr. Mond van D. L. T. te W. f 10; door den heer H. Seret te Hof van Delft, van een belangstellende dame f 5; door den heer W. Hovy van Jhr. E. v. S. f 20; van eenige vrienden in te U. 6 lakens.

Voor het Studiefonds: Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen: door Ds. J. A. Ploos van Amstel, van den heer M. van der Laan, van Kollum f 9.75, van P. B. f 1, f 9.75, samen f 20.50; door Ds. B. van Schelven, collecte te Weesp f 5.38; gecollecteerd in Maison Stroucken van J. M. B. f 2, in Oudéon f 5, samen f 7; door den heer W. Hovy van Jhr. E. v. S. f 20; door C. J. d. B. te V., gevonden in de coll. f 5; postn. 's-Gravenhage f 1.50; Van d. L. f 25.23; van M. te H. f 11; door Bar. v. d. B. v. V., halfjaarlijkse praebende f 39.20; door Van v. V. van de Jongelingsver. f 5; Ds. B. te Z. f 5; door B. P. T. te R. van de Halvstuwervereeniging te R. f 390, waaronder eene gift van f 100.

De contributie uit Maassluis, de vorige week vermeld, was f 128; en de collecte, 1 Januari als door Ds. v. Goort ontvangen verantwoord, was van de Ned. Ger. kerk te Busnshotsen.

S. J. SEEFAT, Penningmeester. Lijnbaansgracht 248.

AMSTERDAMSCH ZONDAGSBLAD TOT GETUIGENIS DER WAARHEID,

verschijnt wekelijks bij SCHEFFER & Co., Amsterdam, Noorderstraat 14. De drie eerste nummers worden op franco aanvraag gratis toegeronden. Abonnementprijs per halfjaar. f 1.25. France per post. f 1.50.

No. 1 bevat: Inleidend woord der Redactie, get. Ds. H. A. J. LuTGE. — Onze kenpreuk. — *Uit het Woord*: Openb. 5 vers 5. — *Uit de nalatenschap der kerk*: Gedachten over Psalm 119 vers 17 v.v. — Kerkenwijs. — Leesstafel.

No. 2 bevat: *Uit het Woord*: Verklaring van Ezechiel 1. — *Uit de nalatenschap der kerk*: Over 's-Heillands koren in vleesch. — Gedachten over Psalm 119 vers 19-24. — Eene belangrijke bekentenis van Luther. — *Correspondentie*: Uit Duitschland. — Kerkenwijs.

Dienstneming voor Oost-Indië.

Nederlanders ontvangen bij het aangaan van eene militaire dienstverbinenis van ZES jaar een handgeld van **Drie Honderd Gulden.** Aanbrengpremie TIEN GULDEN.

MILICIENS in werkelijken dienst of met groot verlof kunnen voor den tijd van TWEE jaar gedetacheerd worden naar OOST-INDIË; premie Twee Honderd Gulden, Aanbrengpremie TIEN GULDEN, bijaldien de Milicien met groot verlof afwezig was van zijn korps.

Het Departement van Koloniën en alle Burgemeesters geven GRATIS inlichtingen.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESTRAAT 106, TE AMSTERDAM.

Wie goede, Gereformeerde leerredenen wenscht te onderzoeken, bestelle

Lijdens- en Feeststoffen

van A. P. A. DU CLOUX, 2de uitgaaf. 12 Lijdensstoffen, 1 gulden; 12 Feeststoffen 1 gulden, franco verzending. De eerste uitgaaf kostte f 1.80. Verkrijgbaar bij R. BOERMA, Groote Appelstraat, Groningen.

En Exemplar Johannes Calvijn, verklaring over het Nieuwe Testament, uitgegeuen 1834, in het Latijn, zindelijk, halfceer, 7 deelen, groot 8°, voor 9 gulden. (670)

Bij den Uitgever J. J. WIARDA, te Sneek is van de pers gekomen:

LEESBOEK

OVER DE Gereformeerde Ge'ooftsleer.

Zestiende stuk.

Hellsorde. Heiligmaking.

DOOR H. E. GRAVEMEIJER.

Prijs f 0.90.

Van dit werk, door de Christelijke pers 200 gunstig beoordeeld en aanbevolen, verscheen vroeger:

- 1ste stuk: Godsdienst. Bronnen der Godskennis. Tweede druk. f 0.75
- 2de » Gods Woord. Tweede druk. f 1.25
- 3de » Gods Wezen, Namen, Eigenschappen. Tweede druk. f 1.—
- 4de » Gods Drieenheid. Tweede dr. f 1.—
- 5de » Gods Besluiten. Praedestinatie. f 0.90
- 6de » Schepping. f 1.—
- 7de » Voorzienigheid. f 0.65
- 8ste » Staat der Rechtheid. f 0.50
- 9de » Zonde. f 0.90
- 10de » Des Verlossers Persoon. f 0.80
- 11de » Des Verlossers Namen en Ambten. f 1.—
- 12de » Des Verlossers Staten. Verandering. f 1.40
- 13de » Des Verlossers Staten. Verhoging. f 0.80
- 14de » Hellsorde. Roeping. (Bekeering, Geloof). f 0.80
- 15de » Heilsorde. Rechtvaardiging. f 0.80

Elk stuk is afzonderlijk verkrijgbaar bij alle soliede boekhandelaars, alsmede bij den uitgever.

Oude en Nieuwe-Theologische boekhandel van A. FISSCHER, Elisabethstraat, Utrecht. Voorhanden:

HENRY en STACHAUSSEN's Bijbelverklaring, compleet op Rom. na

PATRIK, POLIS en WELS, geheel perkamenten banden, extra uitgaaf, f 37. Dito, in halleder, niet exemplaar, f 30.